

А. О. Азарова
В. Д. Хомяк
О. А. Стахова
О. М. Хошаба

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглядаються основи сучасної теорії та практики державного управління методами електронного урядування. Розглянута структура державного управління, методи електронного урядування, складові його інформаційно-технологічної інфраструктури, державна політика з розвитку електронного урядування, його технічні складові та їх призначення.

Ключові слова: електронне урядування, інформаційне забезпечення, державне управління; інформаційна безпека; інформаційне суспільство; інформаційно-комунікаційні технології.

Abstract

The work describes the "Electronic Governance" systematically examines the fundamentals of modern theory and practice of public administration by the methods of e-governance. The structure of public administration, methods of e-governance, the components of its information-technological infrastructure, state policy on the development of e-governance, its technical components and their purpose are considered.

Keywords: e-government, information support, public administration; informational security; information society; information and communication technologies.

Вступ

В період розбудови цифрового суспільства, розвитку інформаційних технологій, публічне управління, його зміст та форма потребують реформування, яке в перш чергу забезпечується впровадженням електронного урядування. Оскільки електронне урядування – це форма державного управління за допомогою комп'ютерних та інформаційних технологій, що являє собою цілу системи взаємопов'язаних елементів, де особливе місце займає забезпечення безпеки інформації. Тому для його впровадження, розвитку та ефективного функціонування необхідно забезпечити відповідне правове регулювання, де забезпечення інформаційної безпеки займає важливе місце.

Основна частина

В чинному законодавстві електронне урядування розглядається як форма державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. І чи не вперше на законодавчому рівні термін «електронне урядування» було наведено в Концепції розвитку електронного урядування в Україні [1].

Головною складовою е-урядування є електронний уряд - це єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб'єктами господарювання. Упровадження е-урядування передбачає реалізацію комплексного та індивідуального підходу до надання управлінських послуг користувачам з унеможливленням впливу людського фактору через контакт із державними службовцями. Однак для впровадження е-урядування держава повинна забезпечити якісне та достатнє нормативно-правове регулювання, яке є одним із передумов створення та належної

діяльності електронного уряду зокрема та е-урядування загалом і тим самим забезпечити безпеку інформації, що надається.

Сучасне законодавство України щодо регулювання питання електронного урядування, в тому числі технологій його впровадження та використання нараховує кілька десятків нормативно-правових актів, в яких, електронне урядування розглядається як складова інформатизації, а не як окрема сфера. Також існують різного рівня нормативно-правові акти, які опосередковано регулюють дане питання. Однак, варто зазначити, що виникненню е-урядування передувала саме інформатизація діяльності органів влади, а уже сьогодні ми говоримо про цифровізацію сфер суспільного життя та управління [2]. Впровадження електронного урядування як форми державного управління є наслідком інформатизації суспільства та його сфер діяльності. 20 вересня 2017 року Кабінетом Міністрів України схвалена нова Концепція розвитку електронного урядування в Україні, реалізації якої передбачається до 2020 року. Її розробка та прийняття викликане тим, що відповідно до Указу Президента України від 12 січня 2015 р. № 5 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020», розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275 «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» розвиток електронного урядування визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Також у рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог [1].

Збір інформації залежить від управлінських завдань та потреб. В залежності від цього обираються і відповідні методи збору інформації. Тому передусім визначається мета збору інформації, тобто треба усвідомити, яка інформація (за змістом), кому (якій категорії користувачів), коли (до якого терміну або на якому етапі роботи) та в якій формі (на якому рівні згортання) потрібна. При цьому на органи державної влади, як і на інші організації, розповсюджується дія закону інформованості-впорядкованості: чим більшою за обсягом і кращою за якістю інформацією про внутрішнє і зовнішнє середовище володіє організація, тим більшою є ймовірність її стійкого функціонування (самозбереження). Адже, ефективність використання інформаційних комунікацій значною мірою залежить від диктованого потребами соціальних структур рівня їх наповнення інформацією. Джерелами цього наповнення є наявні суспільно значущі інформаційні ресурси, зосереджені в системі суспільних інформаційних баз, а також процеси інфотворення, суспільна організація виробництва необхідної інформації. В даному контексті особливої актуальності набуває інформаційне забезпечення органів публічної влади.

Інформаційне забезпечення – це динамічна система одержання, оцінки, зберігання та переробки даних, створена з метою вироблення управлінських рішень [3]. Його можна розглядати і як процес забезпечення інформацією, і як сукупність форм документів, нормативної бази та реалізованих рішень щодо обсягів, розміщення та форм існування інформації, яка використовується в інформаційній системі у процесі її функціонування. Зміст інформаційного забезпечення складають наступні етапи: постановка завдань відповідних інформаційних зв'язків і цілей інформування; створення фонду відомостей, банку даних; обробка інформації, її систематизація, внаслідок чого відомості стають придатними для подальшого використання; визначення найоптимальнішого режиму використання усіх форм і засобів поширення (обміну) інформації, застосування найраціональніших з них; надання (поширення) інформації за допомогою спеціальних форм і засобів (повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи, оприлюднення правових актів та ін.).

На сьогодні в процесі інформаційного забезпечення органів державної влади продовжують широко використовуватись традиційні джерела інтелектуальної інформації: правової (Конституція України, інші законодавчі та підзаконні нормативні правові акти, міжнародні договори та угоди, норми і принципи міжнародного права, а також ненормативні правові акти, повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань), соціологічної (документовані або публічно оголошені відомості, у яких відображено результати соціологічних опитувань, спостережень та інших соціологічних досліджень), документованої інформації про особу (видані на її ім'я документи, а також відомості про особу, зібрані державними органами влади та органами місцевого самоврядування в межах своїх повноважень), інформації довідниково-енциклопедичного характеру (енциклопедії, словники, довідники, рекламні повідомлення та оголошення, путівки, картографічні матеріали тощо, а також довідки, що даються уповноваженими

на те державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, організаціями, їх службовими особами та автоматизованими інформаційними системами) та ін.

Висновки

Існують різного роду проблемні питання щодо інформаційного забезпечення публічного управління, зокрема органів влади. Однак із аналізу доктрини та законодавства можна виокремити певні шляхи їх подолання. Зокрема такі, по-перше, необхідно вдосконалити нормативну базу та систематизувати інформаційне законодавство. По-друге, потрібні розширення та модернізація існуючої інфраструктури органів державної влади, а саме комп'ютерного парку та структурованих кабельних мереж. По-третє, забезпечити функціонування ефективно діючої комплексної системи захисту інформаційних ресурсів. По-четверте, потрібно підвищити культуру користування сучасними інформаційними технологіями. Переважна більшість користувачів не має необхідних знань та досвіду користування комп'ютерними мережами, базами даних, послугами Інтернет. Тому система підготовки та перепідготовки кадрів для державного апарата в нових організаційно-технічних умовах повинна приділяти особливу увагу інформаційній освіті майбутніх державних службовців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні Кабінет Міністрів України: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 № 649-р. URL:
2. О. В. Карпенко, «Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики в Україні», автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. наук: спец. 25.00.02, «Механізми державного управління», 413 с., 2016.
3. Чубенко Л.М. Аналіз підходів до побудови інформаційного забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khnu.km.ua/root/kaf/ksm/Chubenko.doc>. – Назва з екрана.
4. В. Лаврінченко, «Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади», Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, №1, с. 502- 507, 2003.
5. Методичні вказівки до проведення практичних занять та до виконання самостійної й індивідуальної роботи з дисципліни “Основи науково-дослідної роботи” для студентів напрямів підготовки 6.030601 – “Менеджмент” та 6.170103 – “Управління інформаційною безпекою” / [уклад. : А. О. Азарова, В. В. Карпінєць]. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 44 с.
6. Ткачук Л. М. Оцінка ефективності роботи консолідованого інформаційного ресурсу аналізу діяльності банків [Текст] / Л. М. Ткачук А.П.Ткачук // Materials of the XIII International scientific and practical Conference «SCIENCE AND CIVILIZATION- 2017», Volume 9 : Modern information technology . Agriculture . Mathematics . Construction and architecture . Sheffield. Science and education LTD - P.28- 30.
7. Азарова А. О. Математична модель та метод оцінки рівня ризику структури капіталу засобами нейронної мережі Хопфілда [Текст] / А. О. Азарова, О. М. Роїк, Л. А. Кілимник // Актуальні проблеми економіки. - 2010. –№ 1(103). – С. 245–253.
8. Азарова А.О. Розроблення принципів побудови раціонального методу формалізації процесу оцінювання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / А.О. Азарова, О.В. Житкевич // Інноваційна економіка. - № (41). – 2013. – С. 93-96
9. Азарова А.О. Управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств як базовий важіль забезпечення інноваційного розвитку економіки / А.О. Азарова, О.В. Житкевич // Колективна монографія: Socio economic problems of management Collevtive monograph: - Thorpe-Bowker© Melbourne, Australia, 2015. – С. 209-218.
10. Азарова, А. О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства [Текст] : монографія / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. — Вінниця : ВНТУ, 2010. — 172 с.
11. Азарова А. О. Оцінка ефективності інвестиційних проектів [Текст] / А. О. Азарова, Д. М. Бершов // Фінанси України. – № 9. – 2004. – С. 52–57.
12. Азарова А. О. Розробка методики визначення компетентності експертів при побудові СППР щодо оцінювання фінансового стану підприємства [Текст] / А. О. Азарова, О. В. Рузакова, Л. В. Воронюк // Механізми регулювання економіки. – 2006. –№ 2. – С.133–138.
13. Ткачук Л. М. Організаційно-правові аспекти державного управління регіональним розвитком / Л. М. Ткачук, Т. К. Калугаряну // Ефективна економіка. – 2012. – № 12. – [Електронний ресурс]. – URL : <http://www.economy.nayka.com.ua>
14. Небава М. І. Управління регіональним розвитком : Ел. навч. посібник / М. І. Небава, Л. М. Ткачук [Електронний ресурс]. – URL : <https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/> 25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/
15. Ткачук Л. М. Впровадження системи RAROC для оцінки ефективності консолідованого інформаційного ресурсу аналізу діяльності банків / Л. М. Ткачук , А. П. Ткачук, В. О. Романець // Materials of the XIII International scientific and practical Conference «Cutting-edge science-2017», Volume 5 : Modern information technology . Agriculture . Mathematics . Construction and architecture . Sheffield. Science and education LTD - P.14-16.
16. Ткачук Л. М. Інформаційна безпека України / Л. М. Ткачук, К. В. Волчаста // Матеріали VIII науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави (Київ, 24 травня 2017 р.)» - Київ : Нац. Акад. СБУ, 2017 . - С. 138-140.
17. Фурик В. Г. Самофінансування підприємства: механізм реалізації в умовах відкритої та прихованої форм / В. Г. Фурик, Л. М. Ткачук, А. О. Гринь // Економіка і суспільство. – 2018. – №16. Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-16>.
18. Коваль Н.О. Саморегуляція соціальної політики в умовах безперервного розвитку економічної системи / Н. О. Коваль, Л. М. Ткачук // Економіка і суспільство. – 2018. – №19. Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-19>.

Азарова Анжеліка Олексіївна – к.т.н., проф. каф. МБІС, заст. декана Факультету менеджменту та інформаційної безпеки з наукової роботи та міжнародного співробітництва Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: azarova.angelika@gmail.com.

Хомяк Вікторія Дмитрівна – студентка групи КІН-18м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Стахова Олена Агатоліївна – к.пед.н., викладач математичних дисциплін Вінницького технічного коледжу, м. Вінниця.

Хошаба Олександр Мирославович – к.т.н., доцент кафедри програмного забезпечення, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: oleksandr.khoshaba@gmail.com

Anzhelika Azarova — Ph.D., Professor, Deputy dean of the Faculty of management and information security by scientific work and international cooperation Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: azarova.angelika@gmail.com.

Khomyak Victoria - student of group KIN-18 m, faculty of management and information security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Olena Stakhova - Ph.D., Assistant Professor of mathematical disciplines of Vinnitsa Technical College, Vinnytsia.

Khoshaba Olexandr – PhD (Tech), asistant professor of Department of software, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.